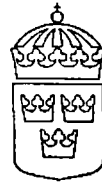

Regeringens proposition

1986/87:83

om beskattningen av trygghetsförsäkringar
för skogsbrukare och renskötare

Prop.
1986/87:83

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 29 januari 1987.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Kjell-Olof Feldt

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag om beskattningsregler för det nyligen införda särskilda försäkringsskyddet för skogsbrukare och renskötare. Skyddet omfattar tre försäkringsformer, nämligen grupplivförsäkring genom avtal, avtalsgruppsjukförsäkring och trygghetsförsäkring vid arbets-skada. Förslaget innebär att dessa försäkringsformer får samma skattemässiga behandling som motsvarande försäkringar för lantbrukare och yrkesfiskare, dvs. främst att förmånen av fri premie inte behöver tas upp som skattepliktig inkomst.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 1987 och vara tillämpliga från och med 1987 års taxering.

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs att 19 §, punkt 16 av anvisningarna till 21 § och punkt 11 av anvisningarna till 28 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §¹

Till skattepliktig inkomst enligt denna lag räknas *icke*:

vad som vid bodelning eller eljest på grund av giftorätt tillfallit make eller vad som förvärvats genom arv, testamente, fördel av oskift bo eller gåva;

vinst vid icke yrkesmässig avyttring av lös egendom i andra fall än som avses i 35 § 3–4 mom.;

vinst i svenskt lotteri eller vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer och ej heller sådan vinst i utländskt lotteri eller vid vinstdragning på utländska premieobligationer, som uppgår till högst 100 kronor;

ersättning, som på grund av försäkring jämlikt lagen (1962:381) om allmän försäkring, lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring tillfallit den försäkrade, om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 6000 kronor eller högre belopp för år eller utgör föräldrapenning, så ock sådan ersättning enligt annan lag eller särskild författning, som utgått annorledes än på grund av sjukförsäkring, som nyss sagts, till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller under militärtjänstgöring eller i fall som avses i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd eller lagen (1977:267) om krigsskadeersättning till sjömän om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 6000 kronor eller högre belopp för år, ävensom ersättning, vilken vid sjukdom eller olycksfall tillfallit någon på grund av annan försäkring, som icke tagits i samband med tjänst, dock att till skattepliktig inkomst räknas ersättning i form av pension eller i form av livränta i den mån livräntan är skattepliktig enligt 32 § 1 eller 2 mom., så ock ersättning som utgår på grund av trafikförsäkring eller, med nedan angivet undantag, annan ansvarighetsförsäkring eller på grund av skadeståndsförsäkring och avser förlorad inkomst av skattepliktig natur;

ersättning på grund av ansvarighetsförsäkring enligt grunder som fastställts i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer till den del ersättningen utgår under de första trettio dagarna av den tid den skadade är arbetsoförmögen och beräknas så att ersättningen uppgår för insjuknandedagen till högst 30 kronor och för övriga dagar till högst 6 kronor för dag;

belopp, som till följd av försäkringsfall eller återköp av försäkringen utgått på grund av kapitalförsäkring;

försäkringsersättning eller annan ersättning för skada på egendom, dock att skatteplikt föreligger dels i den mån ersättningen avser driftbyggnad på jordbruksfastighet, byggnad på fastighet som avses i 24 § 1 mom., byggnad som är avsedd för användning i ägarens rörelse eller sådan del av värdet av markanläggning som får dras av genom årliga värdeminskningsavdrag, dels

¹ Senaste lydelse 1986:1245.

i den mån köpeskilling, som skulle ha influtit om den försäkrade eller skadade egendomen i stället hade sålts, hade varit att hänföra till intäkt av fastighet eller av rörelse och dels i den mån ersättningen eljest motsvarar skattepliktig intäkt av eller avdragsgill omkostnad för fastighet eller rörelse;

vinstandel, återbäring eller premieåterbetalning, som utgått på grund av annan personförsäkring än pensionsförsäkring eller sådan sjuk- eller olycksfallsförsäkring som tagits i samband med tjänst, samt vinstandel, som utgått på grund av skadeförsäkring, och premieåterbetalning på grund av skadeförsäkring, för vilken rätt till avdrag för premie icke förelegat;

ersättning jämlikt lagen (1956:293) om ersättning åt smittbärare om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 6000 kronor eller högre belopp för år;

periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk intäkt, som icke utgör vederlag vid avyttring av egendom, i den mån givaren enligt 20 § eller punkt 5 av anvisningarna till 46 § icke är berättigad till avdrag för utgivet belopp;

stipendium som är avsett för mottagarens utbildning och inte utgör ersättning för arbete som har utförts eller skall utföras för utgivarens räkning;

studiestöd enligt 3 eller 4 kap. studiestödslagen (1973:349), internatbidrag, återbetalningspliktiga studiemedel och resekostnadsersättning enligt 6 och 7 kap. samma lag samt sådant särskilt bidrag vilket enligt av regeringen eller statlig myndighet meddelade bestämmelser utgår till deltagare i arbetsmarknadsutbildning samt med dem i fråga om sådant bidrag likställda, och äger i följd härav den bidragsberättigade icke göra avdrag för kostnader som avsetts skola bestridas med bidrag av förevarande slag;

allmänt barnbidrag och förlängt barnbidrag;

lön eller annan gottgörelse, för vilken skall erläggas skatt enligt lagen (1958:295) om sjömansskatt;

kontantunderstöd, som utgives av arbetslöshetsnämnd med bidrag av statsmedel;

handikappersättning enligt 9 kap. 2 och 3 §§ lagen om allmän försäkring, sådan del av vårdbidrag enligt 9 kap. 4 § samma lag som utgör ersättning för merkostnader samt hemsjukvårdsbidrag, som utgår av kommunala eller landstingskommunala medel till den vårdbehövande;

kommunalt bostadstillägg enligt lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension;

kommunalt bostadstillägg till handikappade;

bostadsbidrag som avses i förordningen (1976:263) om statliga bostadsbidrag till barnfamiljer eller förordningen (1976:262) om statskommunala bostadsbidrag;

ersättning som fastställts av allmän domstol eller utgått av allmänna medel till den som – utan att det skett yrkesmässigt – inställt sig inför domstol eller annan myndighet, om ersättningen avser reseersättning, traktamente eller ersättning för tidsspillan;

sådan gottgörelse för utgift eller kostnad som arbetsgivare uppburit från personalstiftelse ur medel, för vilka avdrag icke medgivits vid taxering, vid första tillfälle dylika medel finnas i stiftelsen;

gottgörelse som arbetsgivare uppburit från pensionsstiftelse, till den del stiftelsen ej ägt andra medel för att lämna gottgörelsen än sådana för vilka avdrag icke åtnjutits vid avsättning till stiftelsen;

intäkter av försäljning av vilt växande bär och svampar som den skattskyldige själv plockat till den del intäkterna under ett beskattningsår inte

överstiger 5000 kronor, såvida intäkterna inte kan hänföras till rörelse som den skattskyldige driver eller utgör lön eller liknande förmån;

ränta enligt 61 § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt, 69 § 1 och 2 mom., 69 a § tredje stycket eller 75 a § fjärde stycket uppbördslagen (1953:272), 36 § 3 mom. lagen (1958:295) om sjömansskatt, 22 § tullagen (1973:670), 20 § lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar, 5 kap. 13 § lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter, 40 § lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter eller 24 § lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.

Beträffande vissa försäkringsbe-
lopp som utgår till lantbrukare,
yrkesfiskare m.fl. gäller särskilda
bestämmelser i punkt 16 av anvisningarna till 21 § och i punkt 11 av anvisningarna till 28 §. (Se vidare anvisningarna.)

Beträffande vissa försäkringsbe-
lopp som utgår till lantbrukare,
skogsbrukare, yrkesfiskare, *ren-
skötare* m.fl. gäller särskilda be-
stämmelser i punkt 16 av anvisningarna till 21 § och i punkt 11 av anvisningarna till 28 §. (Se vidare anvisningarna.)

Anvisningar

till 21 §

16.² Förmån av sådan fri grupplivförsäkring, avtalsgruppsjukförsäkring och trygghetsförsäkring vid arbetsskada som fastställts enligt grunderna i ett år 1978 träffat avtal mellan Lantbrukarnas riksförbund och vederbörande försäkringsanstalt utgör inte skattepliktig intäkt. Av 19 § framgår att ej heller ersättning som – i annan form än pension eller livränta – utgår på grund av sådan livförsäkring eller sjukförsäkring räknas som skattepliktig intäkt. Ersättning enligt sådan trygghetsförsäkring som nyss nämnts utgör dock skattepliktig intäkt av jordbruksfastighet utom till den del ersättningen utgår under de första trettio dagarna av den tid den skadade är arbetsoförmögen och inte överstiger för insjuknandedagen 30 kronor och för övriga tjugonio dagar 6 kronor för dag.

16. Förmån av sådan fri grupplivförsäkring, avtalsgruppsjukförsäkring och trygghetsförsäkring vid arbetsskada som fastställts enligt grunderna i ett år 1978 träffat avtal mellan Lantbrukarnas riksförbund och vederbörande försäkringsanstalt utgör inte skattepliktig intäkt. *Detsamma gäller för motsvarande förmåner som fastställts enligt grunderna i ett år 1986 träffat avtal mellan Lantbrukarnas riksförbund och Sveriges skogsägareföreningars riksförbund på ena sidan och vederbörande försäkringsanstalt på den andra sidan.* Av 19 § framgår att ej heller ersättning som – i annan form än pension eller livränta – utgår på grund av sådan livförsäkring eller sjukförsäkring räknas som skattepliktig intäkt. Ersättning enligt sådan trygghetsförsäkring som nyss nämnts utgör dock skattepliktig intäkt av jordbruksfastighet utom, *såvitt avser trygghetsförsäkring som avses i första meningen,* till den del ersättningen utgår under de första trettio dagarna av den tid den skadade är arbetsoförmögen och inte överstiger för insjuknandedagen 30 kronor och för övriga tjugonio dagar 6 kronor för dag.

² Senaste lydelse 1978:944.

till 28 §

11.³ Förmån av sådan fri grupplivförsäkring, avtalsgruppsjukförsäkring och trygghetsförsäkring vid arbetsskada som fastställts enligt grunderna i ett år 1983 träffat avtal mellan Sveriges fiskares riksförbund och vederbörande försäkringsanstalt utgör inte skattepliktig intäkt. Av 19 § framgår att ej heller ersättning som – i annan form än pension eller livränta – utgår på grund av sådan livförsäkring eller sjukförsäkring räknas som skattepliktig intäkt. Ersättning enligt sådan trygghetsförsäkring som nyss nämnts utgör dock skattepliktig intäkt av rörelse utom till den del ersättningen utgår under de första trettio dagarna av den tid den skadade är arbetsoförmögen och inte överstiger för insjuknandedagen 30 kronor och för övriga tjugonio dagar 6 kronor för dag.

11. Förmån av sådan fri grupplivförsäkring, avtalsgruppsjukförsäkring och trygghetsförsäkring vid arbetsskada som fastställts enligt grunderna i ett år 1983 träffat avtal mellan Sveriges fiskares riksförbund och vederbörande försäkringsanstalt utgör inte skattepliktig intäkt. *Detsamma gäller för motsvarande förmåner som fastställts enligt grunderna i ett år 1986 träffat avtal mellan Svenska samernas riksförbund och vederbörande försäkringsanstalt.* Av 19§ framgår att ej heller ersättning som – i annan form än pension eller livränta – utgår på grund av sådan livförsäkring eller sjukförsäkring räknas som skattepliktig intäkt. Ersättning enligt sådan trygghetsförsäkring som nyss nämnts utgör dock skattepliktig intäkt av rörelse utom, *såvitt avser trygghetsförsäkring som avses i första meningen,* till den del ersättningen utgår under de första trettio dagarna av den tid den skadade är arbetsoförmögen och inte överstiger för insjuknandedagen 30 kronor och för övriga tjugonio dagar 6 kronor för dag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1987.

De nya bestämmelserna tillämpas första gången vid 1987 års taxering.

³ Senaste lydelse 1984:101.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 29 januari 1987.

Närvarande: statministern Carlsson, ordförande, och statsråden Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, S. Andersson, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Wickbom, Johansson, Hultström, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist

Föredragande: statsrådet Feldt

Proposition om beskattningen av trygghetsförsäkringar för skogsbrukare och renskötare

1 Inledning

År 1978 reglerades beskattningen av det särskilda försäkringsskyddet för lantbrukare, avseende grupplivförsäkring genom avtal (GLA), avtalsgruppsjukförsäkring (AGS) och trygghetsförsäkring vid arbetskada (TFA). Enligt den regleringen kom de nämnda försäkringarna att få samma skattemässiga behandling som motsvarande kollektiva försäkringar på arbetsmarknaden (prop. 1978/79:44, SkU 21, rskr. 89, SFS 1978:944).

År 1984 reglerades beskattningsfrågorna för under år 1983 avtalade motsvarande försäkringsformer på yrkesfiskets område (prop. 1983/84:82, SkU 24, rskr. 147, SFS 1984:101).

I en skrivelse till finansdepartementet har Lantbrukarnas riksförbund (LRF) anmält att ett trygghetspaket avseende skogsbrukare utarbetats mellan LRF och Sveriges skogägareföreningars riksförbund, av motsvarande innehåll som gäller för lantbrukare och fiskare. LRF har hemställt att beskattningsregler som motsvarar dem som införts för dessa yrkesgrupper införts också för skogsbrukare.

Vidare har Svenska samernas riksförbund anmält att det numera också för renskötare tillkommit ett trygghetspaket av motsvarande innehåll som för lantbrukare m. fl. och hemställt om följdändringar i beskattningshänseende.

Jag avser att nu ta upp frågan om beskattningen av de nämnda trygghetsförsäkringarna för skogsbrukare och renskötare.

2.1 Allmänt

Grupplivförsäkring

Premier för grupplivförsäkringar som betalas av de skattskyldiga själva är som regel inte avdragsgilla. För egenföretagare gäller dock att premier för en sådan grupplivförsäkring som han tecknar i sin egenskap av företagare betraktas som avdragsgill driftkostnad i förvärvskällan (punkt 9 andra stycket av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen (1928:370), KL). Om utfallande ersättning utgår efter förmånligare grunder än dem som gäller för befattningshavare i statlig tjänst är dock endast så stor del av premien som kan anses motsvara förmåner enligt grupplivförsäkring för dessa avdragsgill.

Om en arbetsgivare betalar premien gäller att förmånen därav inte utgör skattepliktig förmån (32 § 3 mom. tredje stycket KL). Om den anställde är privatanställd och försäkringen utgått efter väsentligt förmånligare grunder än för statsanställda skall förmånen dock beskattas till den del den utgått efter förmånligare villkor.

Grupplivförsäkringen är en kapitalförsäkring i KL:s mening, vilket innebär att utfallande belopp är skattefria.

Gruppsjukförsäkring

Premier som den försäkrade själv betalar är inte avdragsgilla. I juni 1971 träffade Landsorganisationen i Sverige, LO och Svenska Arbetsgivareföreningen, SAF överenskommelse om sjukförmåner för anställda. För ändamålet utformades den s.k. avtalsgruppsjukförsäkringen (AGS), som trädde i kraft i september 1972. Kollektivavtal om AGS har slutits mellan olika LO-förbund och SAF och sedermera också inom det kommunala och kooperativa området. Premierna betalas av arbetsgivarna. Enligt 32 § 3 mom. tredje stycket KL skall förmån av fri gruppsjukförsäkring enligt grunder som fastställs i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer inte tas upp som intäkt av tjänst.

Ersättning på grund av sjukförsäkring som har tagits i samband med tjänst är i regel skattepliktig; medan ersättning som utgår på grund av annan sjukförsäkring är skattefri om den inte utgår i form av livränta. För att en sjukförsäkring skall anses ha tagits i samband med tjänst fordras att det enligt anställningsavtalet föreligger skyldighet för arbetstagaren att ha en sådan försäkring eller, om sådan skyldighet inte föreligger, att premier för försäkringen skall betalas av arbetsgivaren eller av denne jämte arbetstagaren. Dessutom krävs att anmälan görs till försäkringsanstalten om att försäkringen har tagits i samband med tjänst. Någon sådan anmälan har inte gjorts i fråga om AGS. Detta medför att de förmåner som utgår enligt denna försäkring är skattefria för mottagaren.

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada

Med anledning av att lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring fr.o.m. den 1 juli 1977 ersatte den tidigare gällande lagen (1954:243) om yrkesska-

deförsäkring träffade SAF, LO och Privattjänstemannakartellen, PTK en överenskommelse om försäkringsvillkor för trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA), som gäller från den 1 juli 1977.

Avsikten med TFA är att den som skadas i arbetet skall få ersättning för ideell och ekonomisk skada enligt skadeståndsrättens normer utan att behöva visa att någon är skadeståndsskyldig.

Arbetsgivaren är försäkringstagare och erlägger premierna. Någon förmånsbeskattning kommer därför inte i fråga.

Utfallande ersättning avseende ideell skada och sjukvårdskostnader är skattefria. Utfallande belopp avseende inkomstförlust är till sin karaktär en skattepliktig inkomst. Enligt särskilda bestämmelser i 19 § är dock ersättning på grund av TFA skattefri till den del ersättningen utgår under de 30 första dagarna av sjukdomstiden och beräknas så att ersättningen uppgår för insjuknandedagen till högst 30 kr. och till högst 6 kr. för var och en av de resterande dagarna (19 § första stycket, femte ledet KL).

Nämnda lagrum tillkom efter det att SAF, LO och PTK i en skrivelse till finansdepartementet hemställt att vissa ersättningar enligt den dåvarande trygghetsförsäkringen vid yrkesskada skulle undantas från beskattning (prop. 1974:187, SkU 66, rskr. 407, SFS 1974:993).

Lagrummet utformades så att skattefriheten omfattade vissa i lagtexten angivna högsta dag ersättningar på grund av "ansvarighetsförsäkring enligt grunder som fastställs i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer".

2.2 Beskattningsregler avseende lantbrukare och yrkesfiskare

Vid tillkomsten av lantbruksförsäkringarna aktualiserades främst två beskattningsfrågor. Dels hur förmånen av den fria försäkringen skulle behandlas, dels hur utfallande försäkringsbelopp skulle behandlas vid inkomsttaxeringen.

Utgångspunkten för lagstiftningen på detta område var att det särskilda försäkringsskydd som det här var fråga om avseende vissa yrkesgrupper borde få samma skattemässiga behandling som motsvarande kollektiva försäkringsformer för anställda på arbetsmarknaden (prop. 1978/79:44 s. 50).

Vad gäller lantbrukarnas försäkringsskydd uppehöll sig dåvarande departementschefen vid förhållandet att dessa utan egen premiebetalning kommer att få skydd enligt GLA, AGS och TFA. Departementschefen ansåg att det kunde hävdas att denna förmån därför i princip kunde anses utgöra skattepliktig intäkt i förvärvskällan. För att uppnå den avsedda likformigheten borde därför införas en bestämmelse som medförde att lantbrukarens förmån blev skattefri i samma utsträckning som den anställdes. Det ansågs dessutom inte föreligga något behov av den partiella beskattning som gäller för den anställda.

Vidare konstaterades att utfallande belopp avseende GLA och AGS inte var skattepliktiga, medan utfallande belopp enligt TFA för lantbrukarna skulle komma att bli skattepliktiga, såvitt de avsåg inkomstförlust. För att

uppnå den önskade likställigheten föreslogs därför att en uttrycklig förskrift skulle införas som gjorde att dagersättning enligt TFA under den första sjukdomstiden blev skattefri i samma utsträckning som gällde för anställda (prop. 1978/79:44 s. 50 – 51).

Motsvarande överväganden gjordes för yrkesfiskares del (prop. 1983/84:82).

Genom den inledningsvis nämnda lagstiftningen genomfördes dessa förändringar för lantbrukarnas del genom tillägg till punkt 2 av anvisningarna till 22 § KL, varigenom de regler som gäller för egenföretagare avseende avdragsrätt för premie för GLA skulle tillämpas också i inkomstslaget jordbruksfastighet. Förmånerna avseende premierna reglerades i den nya anvisningspunkten 16 till 21 § KL, där också intäktsbeskattningen av utfallande belopp enligt trygghetsförsäkringen reglerades. En hänvisning till anvisningspunkten infördes i 19 § KL.

För yrkesfiskets del skedde lagregleringen på motsvarande sätt. Förmånsbeskattningen reglerades i den nya anvisningspunkten 11 till 28 § KL. I 19 § gjordes en hänvisning till denna anvisningspunkt.

3 Utformningen av försäkringsskyddet för skogsbrukare och renskötare

3.1 Skogsbrukare

Försäkringsvillkoren stämmer i allt väsentligt överens med de villkor som gäller för motsvarande försäkringar på för anställda och inom lantbruket och yrkesfisket.

3.1.1 Grupplivförsäkring genom avtal (GLA)

Försäkringsavtal har träffats år 1986 mellan LRF, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund och ett försäkringskonsortium bestående av Folksam ömsesidig livförsäkring och Livförsäkringsaktiebolaget Skandia (Grupplivkonsortiet). Försäkringsgivare är Folksam och Förenade Liv Ömsesidigt Grupp-försäkringsbolag till de delar som överenskoms i Grupplivkonsortiet. Avtalet överensstämmer med motsvarande avtal för lantbruket.

Skogsbrukare med egen skogsbruksrörelse på fastighet som är åsatt skogsbruksvärde, omfattas av försäkringen fr. o. m. månaden då skogsbrukaren uppnår 16 år t. o. m. månaden före den då han fyller 65 år. Även en i skogsbruksrörelsen verksam make eller sambo och delägare i dödsbo, handelsbolag, kommanditbolag och aktiebolag som driver skogsbruk omfattas av försäkringen, dock i fråga om aktiebolag endast om delägarens innehav är minst 10 %.

Därutöver fordras att man under de två senaste åren haft en av försäkringskassan fastställd sjukpenninggrundande inkomst av egen verksamhet i skogsbruksrörelsen om minst 6000 kr.

Varje försäkrad är försäkringstagare. De skyldigheter som åvilar försäkringstagare gentemot försäkringsgivare skall dock åvila LRF. Försäkring-

en avser ersättningar på grund av sjukdom eller olycksfall som orsakat att arbetsförmågan sätts ned med mer än hälften och ersättning på grund av dödsfall.

Försäkringen gäller så länge skogsbrukaren är verksam i skogsbruket som företagare. GLA utfaller dock även efter försäkringstiden om arbetsförmågan beror på sjukdom eller olycksfall under försäkringsgrundande tid.

Försäkringsersättning på grund av skogsbrukarens frånfalle utgår i form av grundbelopp som fastställs med hänsyn till skogsbrukarens ålder. Grundbeloppet motsvarar 6 basbelopp vid ålder mellan 16 och 54 år och trappas sedan successivt ned till ett basbelopp vid 64 års ålder. För efterlevande barn utgår barnbelopp om högst 2 basbelopp, beroende på barnets ålder. Om make eller sambo avlider och makarna har gemensamt hemmavarande barn under 17 år eller hemmavarande barn under 17 år som är antingen makens eller sambons barn utgår barnbelopp med ett basbelopp. Begravningshjälp utgår alltid med ett halvt basbelopp.

3.1.2 Avtalsgruppsjukförsäkring (AGS)

AGS är avtalad mellan LRF och Sveriges skogsägareföreningars riksförbund på ena sidan och Arbetsmarknadsförsäkringar, sjukförsäkringsaktiebolag på den andra.

Kvalifikationerna är desamma som för GLA. Rätt till ersättning har försäkrad som är arbetsförmögen till mer än hälften på grund av sjukdom eller olycksfall och som på grund därav har rätt till sjukpenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Ersättning lämnas fr. o. m. insjuknandedagen enligt den lagen för sjukperiod som varar utöver en karenstid om sju dagar. Ersättning för insjuknandedagen utgår med vissa procent av hel sjukpenning. Dagersättning utgår under sjukdomstid med lägst 6 kr. och högst 17 kr. Månadsersättning under förtidspensionstid bestäms med utgångspunkt från den sjukpenninggrundande inkomst som låg till grund för sjukpenningens storlek vid insjuknandetillfället och uppgår till högst 1215 kr. vid en sjukpenninggrundande inkomst om 130000 kr. och däröver.

3.1.3 Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA)

TFA är avtalad mellan LRF och Sveriges skogsägareföreningars riksförbund på ena sidan och Arbetsmarknadsförsäkringar, trygghetsförsäkring på den andra. Arbetsmarknadsförsäkringar, trygghetsförsäkring är ett försäkringskonsortium som består av Folksam ömsesidig sakförsäkring, Försäkringsaktiebolaget Skandia, Hansa Företag Försäkringsaktiebolag och Länsförsäkringsbolagens AB-försäkringsaktiebolag.

Kvalifikationerna är desamma som för AGS och GLA. Ersättning enligt TFA kan utgå till en skogsbrukare om han i skogsbruksrörelsen eller binäring till denna drabbas av arbetsskada (personskada till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet). Ersättning utgår även för personskada som inträffar i samband med förtroendeeuppdrag som skogsbrukaren erhållit till följd av sin verksamhet som skogsbrukare. Ersättning

utgår också vid arbetssjukdom, varmed förstås arbetsskada som beror på annat än olycksfall. Under akut sjukdomstid utgår dagersättning. Ersättning utges för vad den skadade faktiskt förlorat i inkomst, vid arbetsoförmåga som varat 8 dagar eller mer räknat från insjuknandedagen. Under den akuta sjukdomstiden kan ersättning också lämnas för vissa vårdkostnader och andra utgifter. Ersättning kan också lämnas för sveda och värk. Vid bestående invaliditet kan den skadade få rätt till bl.a. livränta och ersättning för lyte och annat stadigvarande men.

3.1.4 Trygghetspaketets finansiering

Riksdagen har uttalat att det är angeläget att självverksamma skogsbrukare blir delaktiga av en trygghetsförsäkring och att flera goda skäl talar för att försäkringen bör finansieras av medel som flyter in genom skogsvårdsavgiften (JoU 1984/85:25, rskr. 186).

För budgetåret 1986/87 anvisades ett reservationsanslag av 20 miljoner kr. till "Bidrag till trygghetsförsäkring för skogsbrukare" (prop. 1985/86:100 bil. 11, JoU 13, rskr. 165).

Anslaget avsågs ställas till skogsstyrelsens förfogande. Styrelsen borde utbetala medel i mån av behov och under förutsättning att hela försäkrings-systemet i dess slutliga utformning kunde godkännas av styrelsen.

Finansieringen sker genom att en del av influtna skogsvårdsavgifter styrs till de nu avsedda försäkringsformerna. I sammanhanget nämndes att om det senare skulle ställas större anspråk på medel för ändamålet och dessa anspråk kunde bedömas som rimliga fick frågan om en höjning av skogsvårdsavgiften tas upp.

3.2 Renskötare

3.2.1 Grupplivförsäkring genom avtal (GLA)

Försäkringsavtal har träffats den 30 september 1986 mellan Svenska samernas riksförbund och det grupplivkonsortium jag tidigare nämnde.

Försäkringsavtalet gäller från och med den 1 oktober 1986.

Försäkringen omfattar "renskötare i sameby som är verksam som företagare inom rennäringen". Med sådan renskötare förstås

- a) renskötande medlem i skogs- eller fjällsameby
- b) annan renskötelseberättigad som bedriver renskötelse som huvudsakligt förvärvsarbete samt även den som har renskötelse som stadigvarande förvärvsarbete men inte har sin huvudsakliga inkomst från annan förvärvsverksamhet
- c) i renskötelsen verksamt barn under 20 år som äger minst 10 vuxna renar (försäkringen gäller även vid dödsfall efter verksamhetsperiod när barnet varit verksamt i renskötelsen minst 60 dagar under innevarande eller föregående kalenderår).

Till renskötare hänförs också make och med make i kommunalskattelagens mening jämställd sambo om de är verksamma i renskötelsen.

Medförsäkrad är försäkrad renskötarens make eller sambo under vissa förutsättningar.

Varje försäkrad är försäkringstagare. De skyldigheter som åvilar försäkringstagaren gentemot försäkringsgivare, skall åvila Svenska samernas riksförbund.

Renskötare är försäkrad fr. o. m. den kalendermånad han uppnår 16 års ålder t. o. m. månaden före den han fyller 65 år. Försäringen gäller så länge renskötaren är verksam som företagare inom rennärings. GLA-skyddet gäller dock även efter den försäkringsgrundande tiden om arbetsförmågan beror på sjukdom eller olycksfall som inträffat under försäkringsgrundande tid.

Vid renskötarens frånfälle utbetalas s. k. grundbelopp om dödsfallet sker under försäkringstiden och den döde efterlämnar förmånstagare till grundbelopp. Ersättning fastställs med hänsyn till den avlidnes ålder vid dödsfallet. Ersättningsnivån överensstämmer med den som gäller för skogsbrukare. Även ersättning i form av barnbelopp m. m. överensstämmer med den som gäller för skogsbrukare.

3.2.2 Avtalsgruppsjukförsäkring (AGS)

AGS är avtalad mellan Svenska samernas riksförbund och Arbetsmarknadsförsäkringar, sjukförsäkringsaktiebolag.

Kvalifikationerna är desamma som för GLA. Reglerna för rätt till ersättning och ersättningens storlek överensstämmer med de som jag nämnt för skogsbrukare.

3.2.3 Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA)

TFA är avtalad mellan Svenska samernas riksförbund och det nämnda försäkringskonsortiet avseende TFA.

Kvalifikationerna är desamma som för GLA och AGS. Ersättning kan utgå till renskötare om han i renskötselrörelsen och därtill hörande binäringar eller under förtroendeuppdrag som han fått till följd av sin yrkesverksamhet som renskötare drabbas av arbetsskada.

Ersättning utgår efter samma grunder som gäller för TFA för skogsbrukare.

3.2.4 Trygghetspaketets finansiering

Finansieringen av trygghetspaketet sker över anslaget "Främjande av rennärings", som kan användas för detta ändamål genom beslut av lantbruksstyrelsen efter årliga överläggningar mellan staten och rennärings, företrädd av Svenska samernas riksförbund. Avsikten är att inför varje budgetår skall överenskommelse träffas om att ett tillräckligt stort belopp skall reserveras för ändamålet. För budgetåret 1986/87 hänvisar jag till prop. 1985/86: 100 bil. 11 s. 34 ff, JoU 13, rskr. 165.

4.1 Jämförelser med tidigare trygghetspaket

De nu aktuella försäkringarna är utformade på motsvarande sätt som gäller för lantbrukare och fiskare. Ett viktigt inslag även här är den automatiska anslutningen. Den enskilde behöver alltså inte själv betala några premier för att vara berättigad till ersättning från försäkringarna.

4.2 Beskattningsregler

För att uppnå likställighet mellan anställda, lantbrukare, fiskare, skogsbrukare och renskötare bör även för de två sistnämnda kategorierna införas beskattningsregler som gör att det försäkringsskydd som kommer dem till godo behandlas på samma sätt som tidigare anförts avseende lantbrukare och fiskare, avsnitt 2.2.

4.2.1 Förmånen av fria premier

Mitt förslag: Uttryckliga bestämmelser införs av innebörd att förmån av fri grupplivförsäkring genom avtal och avtalsgruppsjukförsäkring inte utgör skattepliktig intäkt för skogsbrukare och renskötare.

Skälen för mitt förslag: Nuvarande bestämmelser innebär att anställda, lantbrukare och yrkesfiskare inte beskattas för förmån av fri GLA och fri AGS.

TFA är uppbyggd som en av arbetsgivaren tagen ansvarighetsförsäkring. Förmånsbeskattning hos de anställda blir därmed inte aktuell avseende TFA.

För lantbrukares och fiskares del har den eventuella möjligheten till förmånsbeskattning reglerats så att förmånen av fri försäkring uttryckligen undantagits från beskattning. Inkomster av skogsbruk redovisas i inkomstslaget jordbruksfastighet (21 § KL jämte anvisningspunkterna 3 och 5 till nämnda bestämmelse). Försäkringsfrågorna för lantbrukare reglerades i anvisningspunkten 16 till 21 §. Denna anvisningspunkt bör kompletteras så att den avser även skogsbrukarnas trygghetspaket.

Inkomster av renskötsel redovisas i inkomstslaget rörelse. För rensköttarnas del bör därför ett tillägg göras till punkt 11 av anvisningarna till 28 § KL.

4.2.2 Utfallande belopp

Redan enligt nuvarande regler kommer sådana belopp som utfaller på grund av GLA och AGS att vara skattefria, eftersom GLA är en kapitalförsäkring och AGS en sjukförsäkring som inte tagits i samband med tjänst.

Villkoren för TFA har ändrats på såväl kollektivavtalsområdet som för

lantbrukare och fiskare. De nya villkoren innebär att dagersättning sedan den 1 januari 1985 inte längre utgår under akut sjukdomstid med schablonbelopp under de första trettio dagarna. I stället utgår numera ersättning för vad den skadade faktiskt förlorat i inkomst, vilket innebär att ersättningen skall beskattas i sin helhet enligt huvudregeln.

Det kan dock förekomma att schablonersättning fortfarande utbetalas på grund av TFA i dess tidigare utformning.

Den nu aktuella försäkringen för skogsbrukare och renskötare avtalades efter den 1 januari 1985 och är därför anpassad till de nya villkoren.

Med hänsyn till vad jag nu sagt bör gällande regler för beskattning av ersättning från TFA inte ändras annat än i redaktionellt hänseende i punkt 16 av anvisningarna till 21 § KL och i punkt 11 av anvisningarna till 28 § KL.

4.2.3 Avdrag för nedsatt skatteförmåga i samband med ersättning enligt AGS

I tidigare sammanhang infördes regler om att ersättning på grund av kollektiv sjukförsäkring skall beaktas vid beräkning av avdrag för nedsatt skatteförmåga. För att skattemyndigheterna skall kunna beakta dessa ersättningar är det nödvändigt att försäkringsanstalterna lämnar uppgift om de belopp som under beskattningsåret utgivits på grund av sådan försäkring.

Den lydelse som berörda lagrum i taxeringslagen (1956:623) fick vid senaste tillfället då hithörande frågor var aktuella kan användas utan ändring även för nu ifrågakommande försäkringsbelopp (37 § 1 mom. taxeringslagen).

5 Ikraftträdande

Det nya försäkringsskyddet för skogsbrukare gäller fr. o. m. den 1 juli 1986 och för renskötare från den 1 oktober 1986.

Lagen bör därför träda i kraft den 1 juli 1987 och tillämpas första gången redan vid 1987 års taxering.

6 Lagrådets hörande

Lagförslaget är enligt min mening av så enkel beskaffenhet att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

7 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta inom finansdepartementet upprättat förslag till

lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370).

8 Beslut

Prop. 1986/87:83

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden lagt fram.

